

biz olağanüstü bir yapıcılık bekliyoruz. Bu memlekette bunların ne zaman sonu gelecek? Babalar çocuklarından korkuyor, hocalar talebelerinden korkuyor. Memlekette emniyet ve asayiş yok. (C. H. P. si sıralarından yeni mi oldu sesleri) Eşkiyalar, çatır çatır adam yakıyor, kurşuna diziyor ve biz de burada Hükümet var, diyoruz. Binaenaleyh Hükümet evvelâ - vazgeçtim yapacağı fabrikalardan, barajlardan ve limanlardan - parasız olarak yapmaya mecbur olduğu mal ve can emniyetini temin etsin. (Adalet Partisi sıralarından bravo sesleri.) Huzuru ve sükûnu temin etsin de herkes rahatlık içinde işiyle, gücüyle uğraşsın, yine de takdir ederim. Ama Hükümet bunu dahi yapmaktan aciz durumdadır.

Binaenaleyh aziz arkadaşlarım, büyük hayale kapılmayın, 10 yıl programsız, plânsız diye bir iktidarın başı yendi; bu defa da program, plân diye Halk Partisi kendi başını yiyecektir. (Gülüşmeler) Millet; bıktım artık plân plân, biraz da pilâvdan bahset İsmet Paşa, diyor.

BAŞKAN — Bir dakikanız kaldı Sayın Eroğan.

KADRI EROĞAN (Devamla) — Kapalı rejimde şeflik, açık rejimde kapalı şeflik yapıyor. Bırakalım her işi, açık konuşalım, memleketin, vatanın işini ancak bu şekilde hallederiz. Millî huzuru temin etmek.. (Ortadan affa bağlıdır sesleri.) İki Hükümet programında da ele alındığı halde... (Af meselesi sesleri.) Evet af olmadan bu programlar kıymet ifade etmez aziz kardeşlerim, bunu bilysin. Eğer Hükümetin aklı, fikri varsa, bu memlekette huzur temin edilmedikçe, bu milyarların hiçbir kıymeti olmayacaktır. Yine de bu Hükümetin muvaffak olmasını isterim; fakat o ümidi göremiyorum, çok ıstırap çektim. (Cumhuriyet Halk Partisi sıralarından, daha çok çekersin sesleri.)

BAŞKAN — Müddetiniz bitmiştir.

KADRI EROĞAN (Devamla) — Hürmetlerimle. (Adalet Partisi sıralarından alkışlar.)

BAŞKAN — Sayın Ahmet Zeydan, buyurunuz.

MEHMET SAĞLAM (Kayseri) — Yaptığın bütçe konuşmasına bak, Kadri Bey. Valilik yapmış Kadri Beyin bütçe konuşması.

TURHAN ŞAHİN (Muğla) — Başka şekilde bir konuşma bekliyordum.

AHMET ZEYDAN (Hakkâri) — Sayın Başkan, muhterem arkadaşlarım; müzakeresine başladığımız 1963 malî yılı bütçesi, karşımızda büyük bir yatırım bütçesi olarak çıkmış bulunmaktadır. Bunu büyük memnuniyetle karşıladığımızı ifade etmekle beraber, gerek Hükümet programında ve gerekse Beş Yıllık Kalkınma Plânında, ileri sürülen muvazeneli kalkınma, diğer bir ifadeyle bölgeler arasındaki ekonomik ve sosyal farkları ortadan kaldırmak için nasıl hareket edilmiş olduğunu öğrenmek ve bu suretle 1963 tatbikat programının, dağılışı vaziyetini tesbit etmek, başlıca ödeviniz olmak lâzımgelir.

Gerçekten Beş Yıllık Kalkınma Plânında daha geniş ifadesini bulan bu prensip, İkinci Karma Hükümetin programında şu şekilde ifade edilmiştir.

«Muvazeneli gelişme ve sosyal adalet cihetinden ehemmiyetli gördüğümüz konulardan biri de, memleketimizin çeşitli coğrafi bölgeleri arasında iktisadi faaliyet hacmi ve gelir seviyesi bakımından mevcudolan büyük farkları ortadan kaldırmaya çalışmaktadır. Bunun için, Plân hedefleri ve stratejisinde yer almış bulunan tedbirlerin ciddi bir şekilde tatbika konulmasını, Karma Hükümet, yurdumuzun geri, kalmış bölgelerinde yaşayan vatandaşlara karşı önemli bir vazife olarak kabul edecektir. Gerek beş yıllık plânda, gerek yıllık programlarda ve bölge plânlaması çalışmalarında, bu husus öncelikle göz önünde tutulacaktır»

Büyük Meclisin hararetle tasviplerine mazhar olan şu prensip karşısında, 1963 bütçesinin yatırımlarda geri kalmış bölgelere büyük ölçüde öncelik tanınması ve bunun tatbik sahasına konması gerekmektedir.

Hattâ kanaatimizce, geri kalmış bölgelerin kendi bünyeleri içinde dahi, ikinci bir tasnife tâbi tutulması lüzumu aşıkârdır. Aynı bölgeye dâhil olan faraza Hakkâri vilâyeti ile diğer vilâyetlerin aynı seviye ve şartlarda olduğu iddia edilemez. Şunu üzüntü ile belirtmek isterim ki; en basit medeni ihtiyaçlardan olan su ve elektrikten mahrumdur. Vilâyet merkezi böyle olduğuna göre kaza ve köylerinin mahrumiyet derecesini takdirlerinize terk ediyorum.

Bu itibarla Hükümetin, 1963 yılında yapacağı yatırımlar ne nisbette, geri kalmış bölgelere ayırmış olduğunu, Yüksek Meclisin kon-